

Izhaja enkrat
na mesec.

Cena:

za vse leto 25.— D.
za pol leta 12.50 D.
Posamezna številka
stane 2 D.Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana,
Komenskega ul. 12.

JUGOSLOVANSKI OBRTNIK

Izhaja enkrat
na mesec.

Cena inseratom:

Pri enkratni obavi

1/1 strani	240.— Din.
1/2 strani	120.— Din.
1/4 strani	60.— Din.
1/6 strani	40.— Din.
1/12 strani	20.— Din.

GLASILO „JUGOSL. TRGOVSKE - OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Davčna reforma in obrtnik.

Predlog novega zakona o neposrednih davkih je brezdvomno najvažnejši zakon, ki je bil po sprejetju ustave predložen narodni skupščini v razpravo. Velika važnost tega zakona, ki bo segal globoko v gospodarsko življenje vseh slojev v državi, se razvidi že iz dejstva, da je šele v desetem letu ujedinjenja prišel predlog tega zakona pred plenum skupščine, pa čeprav so že prejšnje vlade pri vsaki priliki povdarjale potrebo enotnega davčnega zakona in izenačenje davčnih bremen, a nobena ni imela doslej dovolj moralne moči, da bi to državno potrebo tudi uresničila.

Slovenski davkoplačevalec brez razlike stanu je izenačenje davkov že dolgo nestrpnost pričakoval. Težka davčna bremena, ki so se zlasti prva povojna leta z vsakim novim finančnim zakonom večala, so zahtevala od njega velikih žrtev in le upanje, da taka davčna obremenitev ne more dolgo trajati, mu je dajalo moč, da ni omagal pod pezo javnih dajatev.

In sedaj stojimo pred izenačenjem davčne zakonodaje. Vsiljuje se vprašanje, ali obeta in prinaša novi zakon tudi dejansko izenačenje in pred vsem znižanje davčnih bremen? Na to vprašanje točno odgovoriti, je zaenkrat še težko, dokler se ne vidi, kako se bo zakon v praksi izvajal. Gotovo je, da finančni minister pričakuje od novega zakona večji donos neposrednih davkov. Toda plačevanje davkov naj bi se po celi državi enakomerno in pravično razdelilo, da ne bo ena pokrajina živela na stroške druge, vsi davkoplačevalci naj bi se po njih moči v enaki meri pritegnili k plačevanju, to je tista točka, od katere pričakuje finančni minister zvišanje dohodkov, to je pa obenem vzrok, iz katerega upa slovenski davkoplačevalec na znižanje davkov. Ali je to upanje v novem zakonu utemeljeno? Več kot gotovo je, da marsikateri davkoplačevalec z novim zakonom ne bo zadovoljen. Ni pa merodajna sodba posameznikov. Dobro ali slabo stran zakona je treba presojati raz stališča splošnosti ali vsaj celih stanov.

In nas zanima tukaj pred vsem, kaj naj od novega zakona pričakuje stan obrtnikov.

Izmed raznih davčnih vrst najbolj zanima obrtnika občja pridobnina. Po dosejanjem zakonu odmerjajo ta davek pridobninske komisije po srednji donosnosti obrata na podlagi takozvanih obratnih znakov. Ti obratni znaki so v različnih obratih različni: število delavnih moči, množina razpečanega blaga, višina denarnega prometa itd. Obrtnik z dvema pomočnikoma, ki je bil uvrščen v davčno družbo IV. razreda, je plačeval po dosejanji praksi občja pridobnino približno v sledečem iznosu:

osnovni davek	20.— Din
130% državni pribitek	26.— Din
30% izredni pribitek	13.80 Din
invalidski davek	24.— Din
komorska doklada	12.— Din

Skupaj . . . 95.80 Din

Ako so bili dohodki tega obrtnika ocenjeni na 12.000 Din, je plačal še 738.20 Din dohodnine. Celotna davčna obremenitev tega obrtnika, ki razen svojega obrta nima nobenega drugega vira dohodkov, bi znašala 843.— Din.

Osnovna pridobnina je podvržena še avtonomnim dokladam, ki jih pa tukaj ne jemljemo v poštev, ker govorimo le o državnem davku.

Poglejmo, koliko bo plačal isti obrtnik davka po novem zakonu. Predvsem je važno povdariti, da se v bodoče pridobnina ne bo odmerjala na podlagi obratnih znakov, ampak od dejanskega zasluzka. Recimo, da bo čisti zaslužek v obrtu tudi v bodoče ocenjen na letnih 12.000 Din. Od tega bo znašal:

6% osnovni davek	720.— Din
dopolnilna doklada	250.— Din

skupaj . . . 970.— Din

Obremenitev z državnim davkom bo torej za 136 Din višja.

Vzemimo, da se nahaja ta obrtnik na deželi in da ima svojo lastno hišico s 3 sobami. Kot hišni posestnik je moral

plačevati in bo plačeval tudi v bodoče hišni davek. Oglejmo si torej še to davčno vrsto s stališča malega obrtnika. Hišice s tremi stanovanjskimi prostori so bile uvrščene v XIV. razred in po tarifi je znašala

hišna razredarina	3.75 Din
70% državni pribitek	2.63 Din
30% izredni pribitek	1.91 Din

skupaj . . . 8.29 Din

Ker se invalidski davek in komorna doklada ne odmerjata od vsake davčne vrste posebej, marveč po lesvici od skupne vsote vseh neposrednih davkov, ostane znesek teh dveh davščin, kakor smo ga izračunali zgoraj pri občji pridobnini, nespremenjen in se v našem primeru radi predpisa hišnega davka nič ne zviša.

Po novem zakonu bo sedanja delitev hišnega davka na razredarino in najmanjino odpadla. Obstoja bo le ena vrsta hišnega davka, ki se bo odmerjal od čistega najeminskega donosa ali od najemne vrednosti stanovanja, ako ga hišni lastnik uporablja za se. Ker naš obrtnik stanuje v svoji hišici sam s svojo družino, ne bo podlaga za odmero davka donos, ker ga ni, ampak se bo davek odmeril od najemne vrednosti. Vzemimo, da bo ta najemna vrednost ocenjena mesečno na 50 Din ali celoletno na 600 Din in po odbitku 30% za popravila na 420 Din.

Od tega bo znašal

12% osnovni davek	50.40 Din
2% dopolnilna doklada	8.40 Din

skupaj . . . 58.80 Din

Pri tej cenitvi najemne vrednosti bo plačeval naš obrtnik za 50.51 Din višji hišni davek kot doslej.

Iz teh dveh primerov torej vidimo, da novi zakon ne obeta znižanja vseh davčnih vrst in da čaka marsikaterega davčnega zavezanca razočaranje. Nočemo pa in tudi ne smemo trditi, da bo vsak obrtnik moral plačevati v bodoče višji davek kot ga je plačal do sedaj. Pri odmerjanju

davkov bodo sodelovali davčni odbori, v katerih bodo imeli večino zastopniki davkoplačevalci. Od teh bo predvsem odvisno, kako bodo vršili cenitev, ki bo podlaga za odmero davkov.

Ne glede na gornji primer moramo le želeči, da bi se novi davčni zakon, čeprav je nepopoln, čim prej sprejel in uveljavil, ker pretežni večini slovenskih davkoplačevalcev obeta vendarle znatno olajšanje davčnih bremen in s tem omiljenje gospodarske krize, od česar bo imel posredno korist tudi obrtnik.

Kaj bode z delavskim zavarovanjem?

Eno zelo težko vprašanje tvori delavsko zavarovanje. Govori in piše se mnogo o tem, a v resnici je še vse pri starem in če tako ostane, hitimo v propast s to celo velevažno in koristno socialno napravo.

Središnji urad v Zagrebu izkazuje za lansko leto do malega tako v grobem izračunano okrog 20 milijonov dinarjev deficita, celo današnje zavarovanje je tako rekoč problematično. Že zakon sam je pravi nonsens za naše razmere, v izvajanju pa se niti tega zakona ne drži. V glavnem se današnji sistem takole analizira. Delavsko zavarovanje je strogo centralizirano. Bolniška panoga je skoro povsod pasivna, vzrok so današnje slabe gospodarske, kakor tudi socialne razmere. Nezgodno zavarovanje, ki je napravljeno po načinu kapitalnega kritja, je zakonito zelo pogrešno, ker daje možnost upravi, da večino kapitala, iz kojega naj bi se plačevale rente, zaziduje, v palače in sanatorije, kar je vse pasivno, zato se rente ne izplačujejo iz dohodka kapitala, ampak iz uplačanih zneskov, kar je popolnoma protizakonito in vodi v pogubo. Konec bode splošna polomija celega zavarovanja. Neugodno je še to, da Srbija ni nikdar imela zavarovanja, zato se tam še niso navadili na to. Malo se uplača in kar se uplača, se večkrat „neodrajta“ na pravo mesto, defraudacije so na dnevnem redu. Ker je pa centralizirano celo zavarovanje v državi solidarično odgovorno in solidarično nosi vsa bremena, je naravno, da oni, ki je vester in točen plačnik plača za onega, ki ni vester. Okrožni urad v Belgradu, ki obsega celo Srbijo, ima 150 milijonov v zaostanku, je 70% izgubljenega (neiztržljivega). Naši slovenski podjetniki in delavci so v teh 5 letih obstoja zavarovanja plačali horendne vsote za zavarovanje, ki so se izgubili v morje neracionalnega zazidanja in razmetavanja zaupanega denarja, to je solidarnega vzdrževanja. Samo v letu 1927 je Slovenija plačala Zagrebu za nezgodne panoge 14.5 milijonov

Dinarjev. Ako se vzame v obzir, da ima Zagrebška centrala iz vseh 5 let zavarovanja le ca 20 milijonov naloženega denarja v denarnih zavodih, potem je skoro ves denar iz Slovenije. Dokler se ne zažeti ta nesrečni pasus v zakonu, da se večina vplačanega denarja nezgodne panoge zazida, kar pa se zaziduje večino le v Zagrebškem okolišju, je zavarovanje res iluzorno. Ni vse jedno, ako uraduje Središnji urad v Zagrebu v krasni palači zgrajeni na najdražjem zemljišču in je cela zgradba stala čez 20 milijonov in pridno obremenjuje zavod z 6% donosnimi obrestmi z stanarino; ali pa če uraduje v dokaj lepi zgradbi tudi blizu kolodvora, ki pa je stalo le 4 milijone dinarjev. Decentralizacija pa bodisi bolniške, kakor nezgodne panoge v kakih pet samostojnih jedinic, za kar je Slovenija $2\frac{1}{5}$ vseh zavarovancev ca 80.000 po številu dovolj velika.

To je edina rešitev in nam se le čudno zdi, da se to ni sedaj izvršilo, ko so bili na vladi ljudje, ki so stvar razumeli?

On

Pomen skupnih izložb v državi in izven države.

Med važna dela, ki bi jih imel vršiti Obrtno-pospeševalni urad pri nas, bi bil, skupna udeležba na izložbah, ali na velesejmih, kar bi se dalo malim obrtnikom, ki ne zmorejo ne finančno, pa tudi ne po obsegu možnost, da se sami tega udeležijo. Ne mislim le na ljubljanskem velesejmu. Te izložbe ali pravzaprav neke vrste razstave, ki bi se naj vršile v pokrajinah, kjer so obrti bolj zastopane. Tu naj bi se dala možnost, da razstavijo svoje izdelke mali in srednji obrtniki sami. Doseže se s tem dvoje, eno, da dotičnik napravi reklamo za svoje izdelke, druga pa da vzbudi zanimanje in veselje do napredka svojega obrta, tako mojstru, ki se je izložbe udeležil, kakor tudi vsemu njihovemu pomožnemu osebju, osobito pomočnikom in učencem, ki so sodelovali pri izdelavi enih razstavnih predmetov. To nam ni velika domača pokrajinska izložba, ampak moralno Obrtno pospeševalni urad da pobudi za to iniciativo, kje in kdaj naj bi se vršile te izložbe, to naj bi se vršilo sporazumno z obrtniki dotičnega kraja. Najboljša dela bi se potem honorirala, da se dotičnim izložnikom izreče pohvala ali se diplomirajo. Dalje pa tudi, da se dotičnika vpiše v seznam tvrdk, ki se jih lahko priporoča pri raznih naročbah. Druga še važnejša naloga pa bi bila skupna udeležba na večjih zunanjih iz-

ložbah in sicer v večjih centrih v državi kot v Zagrebu, Belgradu in dr. Pozneje pa tudi izven države osobito tam, kjer je upanje, da naši razstavniki izdelki dobe tudi naročnike. Najboljši izdelki, ki bi se izbrali na pokrajinskih manjših izložbah, bi že služili in prihajali v poštev na večjih izložbah izven naše domovine. Obrtno pospeševalni urad naj bi imel tu dvoje nalog. Prvič, da po svojih strokovnjakih sodeluje vsaj nazorno pri izvršbi predmetov, ki se hočejo razstaviti tako, da bodo izdelki vsestransko neoporečni in tudi možni konkurenci, kar se dandanes le vse povsod uvaža. Drugič pa bode moral zavod prevzeti aranžma za celo izložbo in največkrat tudi skrbeti za kritje vsaj delnih stroškov, ki bodo nastali pri tem.

Dosedanje izkušnje, ki smo jih imeli od raznih izložb, četudi manjših pri nas, moramo z veseljem konstatirati, da bi v marsikakem izdelku, tudi na večjih izložbah nam ne bilo treba se sramovati in da so izdelki, če ne že prvovrstni, pa dobri in solidni, isto velja tudi za cene. Ako hočemo našim ljudem priboriti kruha doma, da se jim ne bode treba izseljevati v tujino in biti brez posla, moramo pač zainteresirati publikum za to. Stvar je pravzaprav začeta, treba jo je le podkrepiti in nadaljevati.

V to pa je poklican v prvi vrsti Obrtno pospeševalni urad, katerega reorganizacija je nujno potrebna.

I. O.

Obrtno-pospeševalni urad.

Zelo lepo se je ta obrtna pospeševalna inštitucija razvijala pred vojsko pri nas. Obsegala je okoliš dežele Kranjske in bila pod patronanco deželnega odbora v neposrednem stiku z dunajskim centralnim zavodom. Tendencia tega zavoda je šla za tem, da se dvigne, zavest, obrtnika in, da času primerno sledi novim potrebam, zboljšati svoje produkcije in svoje obrate, tehnično izpopolniti, ter se poslužiti modernjših obrtnih pripomočkov. Drugi cilj je pa tudi bil, da se obrtnike združi, da skupno prevzamejo večja dela, ter jih potem porazdeli med seboj, ozit se skupni delavnici pripravijo in le detailna obdelava se potem porazdeli. Domače industrije, ki so se po deželi izvrševale po že zastarelem načinu, ali pa se je že dotično obratovanje skoro ponehalo in je bila naloga Obrtno pospeševalnega urada zopet dvigniti in ga modernizirati.

V kratkem času svojega obstoja je znamenoval Obrtno pospeševalni urad velik napredek. Za časa vojne se je urad pečal s prevzetjem del, osobito oblačilne stroke, ter jih porazdeljeval obrtnikom v delo.

Po vojni je bivša Narodna vlada za Slovenijo raztegnila okoliš zavoda na celo Slovenijo ter odredila kooptacija zastopnikov iz pritegnjenega ozemlja, a gospodom SDS-stranke to ni bilo po volji in so dosegli v Belgradu, da se ta naredba Narodne vlade razveljavi ter se zavod pritegne v območje Ministrstva za trgovino in industrijo. Kjer pa v centrali v Belgradu še niso imeli podobnih zavodov, jim je bilo to vse novo, ter se odredilo, da se najpreje osnuje tak centralni zavod, ki naj bi se imenoval: tehnološki obrtni muzej. V to svrhu se je votiralo več milijonov in sicer po vzoru Belgrada, da se najpreje zgradi za zavod velika palača. Po pokrajinah naj bi se s časom zgradile neke vrste filijalke, ki bi bile podložne centrali. Razume se samoobsebi, da s takim delom mi nikdar ne pridemo do tehnološkega muzeja. Država sicer pri nas še vzdržuje Obrtni pospeševalni urad, ki pa je popolnoma okrnjen in ni misliti na kak uspeh. Zelo važen čas bi bil sedaj, ko prehajajo državni posli na oblast, da bi tudi ta takovažna institucija prešla na oblastno upravo, ki bi potem lahko s podporo večjih občin in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo dvignila ta zavod, da bi se njih delo videlo tudi na zunaj. Baš danes, ko se nahaja vse naše gospodarstvo v občutni krizi, je treba, da se zanimamo za vse to, kajti, zavedati se moramo, da smo sosedje državi, ki je na višku tehnike v vseh ozirih in na umetni način z zavarovalnimi carinami se nas ne bode dalo vedno ščititi, to se že danes zelo občuti. Zadnji čas je, da se zganemo in kaj ukrenemo v tem oziru.

Obrtno nadaljevalno šolstvo.

Obrtno nadaljevalno šolstvo se pri nas nahaja v popolni krizi. Res žalostno, pa je istina! In kje je iskati krizo!

Te šole so se vedno nekako mačehovsko vzdrževale, v stari Avstriji so prispevali razni faktorji, tretjino od tega je navadno prispevala država, dalje so še prispevali: deželni odbor, Zbornica, občina, zadruga itd., gotovo, da je potem težko, ako je toliko gospodarjev. Narodna vlada v Sloveniji je potem odredila, da naj država plačuje polovico, pa žal, da pri tem ni tako ostalo. Takoj, ko so se ti resorti izročili Belgradu, ni vlada več prispevala, ne tretjine, da skoro nič. Ako je zadnje leto prispevala mesto Din 900.000 letno le po Din 200.000; Zbornica je prispevala Din 150.000, deželnega odbora ni več, občine z večino kmetskim prebivalstvom se tudi branijo prispevka, kvečjemu nudijo prostore v šoli za pouk, dalje razsvetlavo in kurjavo. Ni čuda, da se

potem ni moglo otvarjati novih potrebnih šol, še več — nekatere začnejo s poukom vsacih dveh let, nekatere pričnejo več mesecev pred početkom šolskega leta, ali pa končajo preje. Seveda je uspeh teh šol potem slab. Kakšni bodo potem pomočniki ali mojstri, ako jim manjka, večina vsacega teoretskega znanja, to velja za vse kraje, enaka pomanjkljivost je tudi v Ljubljani, Mariboru, Celju. Tudi primernih učnih moči nam čimdalje bolj primanjkuje. Kjer so preje obstojali tečajji za učitelje, ki so pozneje poučevali na Obrtnih šolah, a sedaj ni denarja in tudi ni smisla za to. Sliši se, da država bolj podpira te naprave v južnih delih naše države, češ, da smo pri nas že itak na višku, potem je analogno temu, da bodemo mi morali zadržati v vsakem napredku, toliko časa, da nas južni bratje dohitijo! Lepi časi se nam obetajo!

Edino pametno bi bilo, da prevzame skrb za obrtno nadaljevalno šolstvo oblast, država naj ji pa nakaže primerno kritje za to, potem naj bi se napravilo ključ v koliko, da prispevajo razni faktorji k šolam da ne bode vsak čas vprašanje za šole, kdaj zmanjka denarja in se šole zatvorijo. Le na ta način je mogoče, da pridemo iz popolnega kaosa, v katerem se danes nahaja obrtno nadaljevalno šolstvo.

Strokovne obrtne šole v naši državi.

Mnogokrat povprašujejo starši, ki žele dati svoje otroke učiti za praktične poklice, kje in kakšne obrtne in strokovne šole se nahajajo v naši državi. Pa ne samo starši, ampak tudi drugi gospodarski in obrtni krogi se zanimajo za to, kakšne in ktere strokovne šole imamo v Jugoslaviji. Radi pomanjkanja točne in zanesljive statistike o tem važnem vprašanju smo za danes zbrali samo glavne in znane podatke o obstoju tehničnih srednjih šol ter obrtno strokovnih šol za celo državo. V tem pregledu pa niso še vštete razne privatne in napoldržavne obrtne in strokovne šole, zlasti na obrtne ženske in gospodinjske šole, ki so bile ustanovljene po raznih ženskih humanitarnih društvih.

Pregled seveda ni še čisto popoln, zato prosimo vsakega, ki bi vedel še za kake druge obrtne šole v naši državi, da nam javi naslov istih, da se naš pregled izpopolni. Podatki tu navedenih obrtnih učilišč se nanašajo na leto 1927. do aprila meseca. Torej naj sledi pregled strokovno obrtnih šol v kraljevini SHS, ki je razvrščen po abecednem redu krajev — mest, kjer se nahajajo strokovne šole.

1. **Banja Luka, Bosna; vrbaška oblast. Državna ženska strokovna šola**, ustanovljena l. 1913. Ima 5 stalnih in 2 honorarni učiteljici. Učenk je 142.

2. **Belgrad, belgrajska oblast, Srbija: Drž. srednja tehnična šola**, ustanov. 1924. Ima 15 stalnih in 39 honorarnih učiteljev-profesorjev. Na šoli obstojajo: 1. Arhitektonski odsek: (65 učencev); 2. gradbeni odsek: (78 učencev); 3. elektrotehnični odsek: (54 učencev); 4. mašinski (strojni) odsek: (91 učencev); 5. geometrijski (geodezijski) odsek: (144 učencev). Skupaj 432 učencev.

3. **Belgrad: Gradbena (stavbna) obrtna šola**, napoldržavna. Osnovana 1902. Ima 16 honorarnih učiteljev. Na šoli so: 1. gradbeni odsek: (74 učencev); 2. mašinsko (strojno) - elektrotehnični odsek: (70 učencev). — Skupaj 144 učencev.

4. **Belgrad: Višja ženska obrtna šola z učiteljskim tečajem**, napoldržavna. Ustanovilo jo je Žensko društvo l. 1875. Ima 7 stalnih in 9 honorarnih učnih moči ter 270 učenk.

5. **Bjelovar, Slavonija, osješka oblast: Ženska strokovna šola**. Ustan. leta 1893. Ima 3 stalne učiteljice in 125 učenk.

6. **Cirkvenica: Državna zidarska šola**. Hrvatska: primorsko - krajiška oblast. Ustan. l. 1908. Ima 7 honor. učiteljev in 34 učencev.

7. **Cirkvenica: Drž. žen. strok. šola**. Hrv. primor. krajiška obl. Ustan. l. 1902. 2 stalni učit. in 20 učenk.

8. **Čakovec: Drž. žen. strok. šola**. Slovenija: (Medjimurje) maribor. oblast. Ust. 1919. 1 učit., 18 učenk.

9. **Drvar: Drž. tehnična sred. šola za lesno industrijo**. Bosna: bihačka obl., ust. l. 1924. 3 stalni prof. in 5 honor. 45 učencev.

10. **Dubrovnik: Nižja napoldržavna obrtna ženska šola**, Dalmacija, dubrov. obl. Ust. l. 1925. po Narodni ženski zadruzi. 3 stalne učit. in 40 učenk.

11. **Gospič: Drž. žen. strok. šola**: Hrv. primor. krajiška obl. Šola je spojena z drž. žen. meščansko šolo. Ust. l. 1892. 2 stal. učit. in 70 učenk.

12. **Hvar: Napoldržavna obrtna ženska šola**. Dalmacija, splitska oblast. Ust. l. 1926. po Narodni ženski zadruzi. 1 stal. učit. in 5 honor. ter 40 učenk.

13. **Karlovac: Drž. žen. strokov. šola**. Hrv. primor. krajiška obl. Šola je priklopljena drž. žen. mešč. šoli. Ust. l. 1895. 3 učiteljice in 90 učenk.

14. **Kastav: Drž. strok. šola obrtn. risanja**. Slovenija (Istra), ljublj. obl. Ust. l. 1885. 3 stal. učit. in 1 honor. Na šoli sta: 1. Dvorazredna dnevna šola (75 učencev). 2. Javna dvorana risanja in predavanja (34 učencev). Skupaj 109 učencev.

15. **Kastav: Drž. žen. strok. šola:** Sloven. (Istra), ljublj. obl. Ust. l. 1923. — 2 stalni in 2 honor. učit. — 42 učenk.

16. **Ključ: Drž. obrtna šola.** Bosna, bihaška obl. Ust. 1924. 1 stal., 1 honor. učit. 17 učencev. Na šoli se poučuje samo kolarska obrt.

17. **Korčula: Obrtna šola.** Dalm. dubrov. obl. Ust. l. 1914. 2 stal., 1 honor. učit. Na šoli so: Strokovna šola za brodogradnjo (ladjedel.) (9 učencev.) 2. Strokovna šola za klesarstvo. 26 učencev. 3. Splošna obrtna šola (11 učen.), skupaj 46 učencev.

18. **Kostajnica: Ženska strok. šola.** Hrv. prim. kraj. obl. Ust. 1904. 2 stal. učit. in 45 učenk.

19. **Kranj: Državna strok. šola za puškarstvo.** Sloven. ljublj. obl. Ust. leta 1921. — 3 stal. in 10 honor. učiteljev. Na šoli so: 1. **Kovinski oddelk** (16 učencev); 2. **Kopitarski odd.** (4 učenci) 3. **graverski oddelk** (6 učencev). Skupaj 26 učencev.

20. **Ljubljana: Drž. osred. zavod za ženski domači obrt.** Slov. ljublj. obl. Ust. 1918. 16 stal. in 5 honor. učit. **Organizacija zavoda:**

1. Centrala Ljubljana (110 učenk).
2. Čipkarska šola v Horjulu (73 učenk).
3. Čipkarska šola v Kamni gorici (21 učenk).
4. Čipkarska šola v Polhovem Gradcu (58 učenk).
5. Čipkarska šola v Zametu (61 učenk).
6. Čipkarska šola v Železnikih (78 učenk).
7. Čipkarska šola v Žirih (62 učenk).
8. Čipkarska šola v Fari (67 učenk).
9. Čipkarski tečaj v Hinjah (20 učenk).
10. Čipkarski tečaj v Koprivniku (20 učenk).
11. Čipkarski tečaj v Selcih (50 učenk).
12. Filet-tečaj v Marenbergu (20 učenk).
13. Filet-tečaj v Prevaljah (72 učenk).
14. Toledo-tečaj na Jesenicah (35 učenk).
15. Tečaj za biserna dela (vezenje) v Zagorju (12 učenk).

Skupno 759 učenk.

21. **Ljubljana: Tehniška sred. šola (l. 1927-28):** Sloven. ljublj. obl. Ust. leta 1888. kot strokovna šola za obdelavo lesa. Šteje: 59 stalnih in 6 honor. učit.-profesorjev. Na šoli so:

1. Gradbena (stavbna) sred. šola: (121 učencev).
2. Strojna sred. šola: (11 učencev).
3. Elektrotehniška srednja šola: (48 učencev).

4. Gradbena (stavbna) rokodelska šola: (74 učencev).

5. Strojna delovodska šola: (70 učencev).

6. Elektrotehniška delovodska šola: (19 učencev).

7. Mizarska in strugarska delovodska šola: (11 učencev).

8. Kiparska in rezbarska šola: (19 učencev).

9. Keramiška šola: (10 učencev).

10. Pletarska šola (11 učencev).

11. Ženska obrtna šola (214 učenk).

Skupno 708 učencev in učenk.

22. **Maribor: Mestni deklški zavod „Vesna“.** Sloven. mariobr. obl. napoldržavna. Ust. l. 1884. — 5 stal. in 6 honor. učit. Na zavodu obstojajo: 1. Ženska obrtna šola (46 učenk). 2. Gospodinjska šola (39 učenk). Skupaj 85 učenk.

23. **Mostar: Drž. obrtna šola.** Hercegov. mostar. obl. Ust. l. 1897. — 4 stal. učit.-prof. Na šoli obstojajo: 1. Obrtna šola za ključavničarstvo (65 učencev) in in 2. Večerna šegartska (vajeniška) šola (230 učencev. — Skupaj 295 učencev.

24. **Mostar: Drž. žen. strok. šola.** Hercegov. mostar. obl. ust. 1914. — 10 stalnih in 1 honor. učit. 181 učenk.

25. **Nova Gradiška: Drž. žen. strok. šola.** Slavonija, Osješka Obl. ustan. ? — 1 stal. učit. in 27 učenk. Glavni predmet je tkanje in barvno vezenje po narodnih motivih.

26. **Opuzen: Pletarska šola.** Dalmacija, dubrov. oblast. — Ust. 1905. 2 stal. učit. 25 učencev.

27. **Pag: Kr. čipkarska šola.** Dalmacija, splitska oblast. Ust. 1921. — 1 stal. učit. 54 učenk.

28. **Petrovaradin: Ženska strokovna šola.**

29. **Požarevac: Ženska obrtna šola za trikotajo.** Srbija, požarevačka obl. napoldržavna. Ust. 1920. po Ženskem društvu. 4 honor. učit. 11 učenk.

30. **Radovljica: Drž. učna delavnica za košarstvo.** Sloven. ljublj. obl. Ust. l. 1907. 1 stalni učitelj. 12 učencev.

31. **Ruma (Srem): Ženska strokovna šola.**

32. **Sarajevo: Drž. delavnica za umet. obrt.** Bosna, sarajev. obl. — Ust. 1892. 11 stal. in 2 honor. učitelja. Stroke — predmeti, ki se goje v delavnicah: 1. Inkrucija (5 učencev); 2. Tauširanje (ulaganje v jeklo in les (5 učencev); 3. **Cizeiranje** (izpopčavanje kovin) 4 učenci; 4. Graviranje (6 učencev); 5. Montiranje in galvanoplastika (4 učenci); 6. Fino mizarstvo (2 učenca). Skupaj 26 učencev.

33. **Sarajevo: Drž. tehnič. sred. šola.** Bosna, sarajev. obl. ustan. 1889, 8 stal. in 16 honor. učit. prof. Na šoli obstojajo:

1. Gradbeno oddelenje (96 učencev);
3. Geomertska oddelenje (42 učencev);
4. Tečaj za (kvalificirane) delavce strojne in elektrotehnične stroke. (18 učencev.)
5. Tečaj za **poslovodje** iste stroke kot preje; 6. Tečaj za stavbne obrtnike. Skupaj 229 učencev.

34. **Sarajevo: Drž. obrtna šola.** 9 stal. in 3 honor. učit. Bosna, sarajev. obl. 1. ključavnič. oddel. (19 uč.); 2. Kovaški odd. (12 uč.); 3. Mizarski odd. (13. uč.); 4. Kolarski odd. (9 uč.); 5. Večerna obrt. šola (94 uč.), skupaj je 147 učencev.

35. **Sarajevo: drž. žen. strokovna šola.** Ustanov. l. 1913.

36. **Sarajevo: Strokovna obrtna šola za trikotajo za učenke.**

37. **Sinj: Drž. obrt. šola:** Dalmacija, splitska obl. 1923.: 10 učiteljev. Obstoje: 1. odd. za pletarstvo (16 uč.); 2. odd. za narodno vezivo (24 učenk); 3. odd. za perilo (39 učenk) — skup: 79 učencev.

38. **Sisek: Drž. žen. obrt. strokovna šola.** Hrvat. zagreb. obl. 1925: 2 učiteljici, 54 učenk.

39. **Slavonska Požega: Drž. žensk. strok. šola.** Slavonija, osješka obl. 1895., 2 učit. 86 učenk.

40. **Split: Tehniška sred. šola.** Dalmacija, splitska obl. 1907. 42 stalnih in 10 honorarnih učiteljev (ic). Na šoli obstoje: 1. Tehniška sred. šola: 1. **Gradben. oddelk: (35 uč.); 2. strojni (34 uč.).** Moška obrtna šola z a) strokov. lesnim oddelkom, b) kovinarski odd., c) zidarški odd., d) odd. za modeliranje, e) javna risarska šola. 3. Žen. obrtna šola z oddelki: a) strokovna šola za šivanje perila, b) za izdelovanje odej, c) za narodno vezivo, d) strok. šola za čipke, e) strokov. šola za tkanje, f) konečno: Nižja obrtna šola za vajence (246 uč.). Skupaj 671 učencev.

41. **Sremski Karlovci.** Slavonija: **Ženska strokovna šola.**

(Dalje prih.)

VIII. Ljubljanski mednarodni velesejem.

VIII. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem se vrši letos od 2.—11. junija. Še nas muči gospodarska onemoglost. Mislilo se je, da je bilo l. 1926 v gospodarskem oziru eno najtežjih po vojni, pa je zaključek leta 1927 pokazal, da je bilo to leto še težje. Navzlic temu pa smo na boljšem potu, da se otresemo te moreče gospodarske depresije. Mi delamo! Delo in složnost nam bosta pomagala, da se rešimo težke more, ki se imenuje kriza. Vsak zaveden podjetnik ve, kaj pomenja delo baš Ljubljanskega velesejma v sedanjih dobi težkih finančnih razmer in

splošnega gospodarskega zastoja, on ve, kaj mu nalaga ozir do sebe in do splošnosti. Bolj kot kedaj preje se čuti v današnjih razmerah potreba po obstoju čisto gospodarske ustanove, v kateri naj se najbolje odraža splošno ekonomsko stanje naših krajev, pa tudi specijelno stanje posrednih gospodarskih panog. Taka ustanova je naš Ljubljanski velesejem. Vendar njegovi uspehi niso odvisni le od dela uprave, ampak v prvem redu od zavednosti naših gospodarskih krogov in njih čuta solidarnosti. Ti morajo delati z upravo velesejma ramo ob rami. S tem bodo služili sebi, pa tudi splošnim gospodarskim interesom naše domovine. Le v skupnem delu, v enotni gospodarski fronti je naša moč in naša rešitev.

Vsi so povabljeni na sodelovanje in v interesu naše gospodarske moči in ugleda je, da se povabilu odzovejo. K.

Carinske olajšave za Ljubljanski velesejem 1928.

Carinski svet je na svoji seji 24. januarja t. l. izdal sledeč odlok, ki ga je finančni minister odobril: 1. Da se pri začasnem uvozu predmetov, namenjenih za Ljubljanski velesejem, ki se vrši od 2. do 11. junija 1928, ne plačuje predpisana uvozna carina, ampak da se ista zavaruje z garancijskim pismom kake banke, ki je upravičena za trgovanje z devizami in valutami, po predhodnem protokoliranju pri gen. inspektoratu min. financ. 2. Da se pri izvozu v roku od 6 mesecev računajoč od dne izvršene uvozne ekspedicije, brez posebnega odobrenja direkcije, vrne položeno garantno pismo. 3. Da se izvoz vrši po obstoječih predpisih za prevoz brez osiguranja valute, ako je izvršena pogodna ekspedicija. 4. Prostor na velesejmu se smatra za čas velesejma ter 8 dni pred in po velesejmu, za carinsko skladišče. Vsled tega odpade vsako plačevanje dnevnic v času od 8. do 12. in od 3. do 6. — 5. Da carinarnica smatra vse pošiljke za nujne. 6. Stroji, prodani na Ljubljanskem velesejmu zamorejo biti oproščeni od plačila uvoznih carinskih dajatev v toliko, v kolikor za to obstoji zakonska možnost, a šele po predložitvi potrebnih potrdil. 7. Da odpade tudi plačilo 4% davka na blago, ki je prodano osebam, ki so plačale davke za poslednje tromesečje. Potrebno pa je za to potrdilo velesejma, trgovske zbornice in davkarije. Dalje so dovoljene tudi velike olajšave v načinu carinjenja razstavnega blaga.

Strokovna razstava za gostilničarsko, hotelsko in kavarniško obrt od 2. do 11. junija 1928.

Uprava Ljubljanskega velesejma se je odločila, da svojemu letošnjemu velesejmu od 2.—11. junija priključi še posebno strokovno razstavo za gostilničarsko, hotelsko in kavarniško obrt. Namen te razstave je, da pokaže zainteresiranim, kako naj izboljšajo svoje obrate, da bodo v vsem ustrezali zahtevam gostov, tako domačih, kakor tudi bolj razvijenih tujih. Tujski promet v naši državi vedno bolj narašča. Vendar samo krasote naših dežel tujcem niso dovolj, oni hočejo tudi udobja in prvovrstne postrežbe, kar vse jim pri nas še ne nudi v toliki meri kot v drugih državah in na kar so oni navajeni. Zato je korist te prireditve na dlani. Razstava bo nudila najmodernejše na tem polju, nove strokovne izume Avstrije, Čehoslovaške, Nemčije in ostalih držav. Inozemstvo razstavi pretežno stvari, ki se pri nas ne izdelujejo. Kot razstavljalci pridejo torej v poštev tudi naše domače tvrdke, ki spadajo v eno ali drugo sledečih skupin:

I. Kuhinje in oprema kuhinj. II. Konserviranje živil. III. Pohištvo. IV. Oprema točilnic. V. Svetlobna tehnika. VI. Kurjava, zračenje, hlajenje. VII. Kurilna tehnika. VIII. Pralni in snažilni pripomočki. IX. Oprema kopalnic in stranišč. X. Samopreskrba z vodo, plinom, elektriko, naprave. XI. Vrtovi, igrišča, garaže. XII. Klestarstvo. XIII. Organizacija strokovnega knjigovodstva in zaračunavanja. XIV. Knjige, tiskovine, plakati in slično.

Tvrdke, ki se zanimajo za to posebno prireditev, naj se prijavijo uradu Velesejma v Ljubljani.

Inž. R. Strojnik, profesor na Tehniški srednji šoli in honorarni docent na tehniki v Ljubljani je sam izrisal, spisal in sam nahektografiral čisto novo knjigo z naslovom: „Zobata obratovala“, ki jo je izdal kot manuskript k risalni zbirki: Zobata obratovala v predlogah. Knjigamanuskript obdeluje na kratko naša zobata obratovala: Opis, **obzobčenje**, gibanje, trenje in končno izračunavanje zobovja in kolesja. Knjiga je za strojnike jako zanimiva in priporočljiva ter se dobiva pri pisatelju.

**Agitirajte in razširjajte
naš tisk vsepovsod!**

Obrtno kreditna zadruga

v Ljubljani

P. Z. Z. N. Z.

Pražakova ul. 3.

Sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopa računov, eskomptira menice itd. itd.

Telefon štev. 16.

USTANOVLJENA LETA 1889.

Poštni ček 10.533.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(GRADSKA STEDIONICA)

Ljubljana, Prešernova ul.

Stanje vložnega denarja nad 250 milijonov dinarjev. Stanje vložnega denarja nad 1000 milijonov kron.

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Uprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je tu popolnoma varen.

REMEC - COMP.

LJUBLJANA - SHS
KERSNIKOVA ULICA št. 7.

Prej

I. Bahovec nasl.

Tovarna na

DUPLICI pri Kamniku
STOLARSTVO

Upognjeno pohištvo.

Prešani furnirji za stole in mizarstvo.

Parketi. Rezani les.

Interurb. telefon:

Psarna: Ljubljana 266. — Tovarna: Kamnik 4.

Telegrami:

Ljubljana Ingenieur Remec. — Kamnik Remec-Co.

Mednarodna razstava Bruxelles 1925
odlikovanje Grand prix z zlato kolajno.

Elektrotehnično podjetje

Jože Markeš, Jesenice št. 54

Gorenjsko.

Inštalira kompletne električne naprave za razsvetljavo
in prenos sile.

Delo solidno!

Cene zmerne!

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani

je edini slovenski
zavarovalni zavod, ki
zavaruje proti požarnim škodam
poslopja, premičnine in
poljske pridelke.

Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.